

(/)

🏠 (/) > Musik, teater, film (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Hjertet brast i toner – med H.C. Andersen i operaen

← [Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/beatlemania\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/beatlemania)

Hjertet brast i toner – med H.C. Andersen i operaen

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2805

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen)

[operaen](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen)

[med-hc-andersen-i-operaen](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen&title=)

[teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen&title=\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hjertet-brast-i-toner-med-hc-andersen-i-operaen&title=)

Henrik Engelbrecht

Hjertet brast i toner – med H.C. Andersen i operaen

Forlaget henrikengelbrecht.dk. 484 sider, 399 kr.

Af Anne Marie Storm

Selvom det ikke lige lå i kortene, vidste den lille Hans Christian tidligt, at han ville være noget på de skrå brædder. Han sniger sig ind til forestillingerne på Odense Teater og digter selv videre derhjemme. Operaen "Das Donauweibchen" af Ferdinand Kauer blev opført på teatret 1813-14. Drengen blev inspireret og genopførte forestillingen derhjemme for sin mor. Han spillede selv alle rollerne på et til lejligheden opfundet tysk:

..... jeg skabte, i Kragemaal, selv noget Tydsk, tog min Moders Forklæde om Skuldrene, og var nu Ridder Albrect, snart svømmede jeg paa en Skammel som Donaupigen. Alle disse Scener gjorde ellers min Moder forskrækket, hun forbød mig det, thi hun troede tidt at jeg maatte være gal. (fra Levnedsbog, 1832)

Der var bestemt ikke nogen moderlig opbakning fra vaskekonen. Fra skomagerens side så det straks lysere ud:

Min Fader følte sig ikke hjemme i sin Kreds, havde ingen ret Lyst for sit Haandværk, om Aftenen læste han derfor høit i Holberg og Tusinde og Een Nat. Lavede mig et Perspectiv, et lille Theater og Billeder der kunde forvandle sig naar man trak i en Traad. (fra Levnedsbog, 1832)

Desværre døde han af tuberkulose i 1816, kun 33 år gammel.

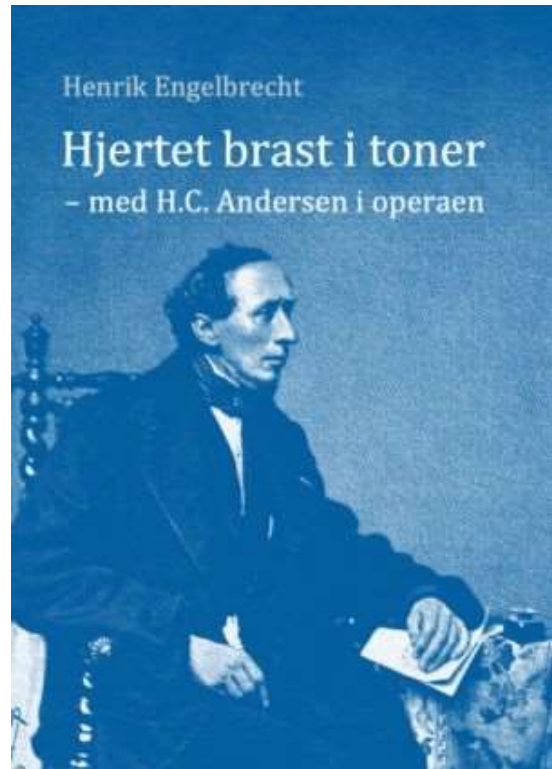
Tilbage stod drengen med en alkoholiseret mor og en gammel farmor. Ikke lyse udsigter for den kommende mønsterbryder med teaterdrømme. Men han kunne ikke standses. Det lykkedes ham at komme til København, hvor han ufortrødent opsøgte en række ledende kulturpersonligheder for at præsentere sit talent. En af dem var forfatter og folkemindesamler Just Mathias Thiele, der i Af mit Livs Aarbøger har skrevet

.... Sin Kaskjet havde han allerede kastet fra sig ved Døren, og da han reiste sin lange Figur i en forslidt graae Frakke, hvis Ærmer ikke kunde naae de udmagrede Haandled, mødte mig et Par smaa, chinesiske Øine, der trængte til en chirurgisk Operation, for at faa fri Udsigt, bagved en stor fremragende Næse. Om Halsen havde han et broget Kattuns Tørklæde, saa fast snøret, at den lange Hals ligesom bestræbte sig for at undslippe, kort sagt, en overraskende Skikkelse, der blev endmere paafaldende, da han med et Par Skridt femad og et gjemtaget Buk, begyndte sin pathetiske Tale saaledes: "Maa jeg have den Ære, at udtale mine Følelser for Skuepladsen i et Digt, som jeg selv har skrevet?"

Den unge Andersen drog videre til Syngedirecteur Siboni, der holdt selskabelig sammenkomst med indflydelsesrige herrer, bl.a. komponisten Weyse. Det sikkert opløftede selskab blev nok ikke mindre muntert af Andersens optræden:

.... Siboni fik mig ind i Stuen, hvor Claveret stod; jeg maattesynge, han hørte opmærksomt til; jeg declamerede Scener af Holberg og et Par Digte, i hvilke Følelsen af min egen ulykkelige Stilling saaledes overvældede mig, at jeg brød ud i virkelige Taarer, og hele Selskabet applauderede. (Mit Livs Eventyr, 1855)

De muntre herrer tog sig sammen og indsamlede 70 rigsdaler, som ville blive udbetalt månedligt med 10 rigsdaler ved henvendelse til Weyse. Siboni gav en kort periode drengen gratis sangundervisning, men det endte med, at han rådede ham til at tage tilbage til Odense og få en håndværkeruddannelse.

Men den mærkværdige teenager blev ved, og fandt yderligere økonomisk støtte.

På trods af sin særegne statur blev han optaget som aspirant på Det Kgl. Teaters balletskole og begyndte som aspirant i operakoret, men talentet manglede. Den 3. oktober 1821 modtog H.C. Andersen et brev fra teaterledelsen: "*Directionen finder sig foranlediget til at tilkendegive Dem, at der (...) i indeværende Saison ikke vil gives Leilighed for Dem til at udføre nogen Rolle paa det kgl. Theater.*"

Hvad så? H.C. Andersen lod sig ikke knække, men fandt en ny vej og indsendte teksten til et sørgespil Røverne fra Vissenbjerg"

Teaterledelsens svar lød:

"Idet de anordnede Censorer tilbageskikke Stykket: Røverne i Vissenbjerg, som aldeles uskikket for Skuepladsen, ønske de, at det med Hensyn til Forfatterens personlige Stilling maatte fra Theaterdirectionen blive ham tilkjendegivet, at med den fuldkomne Mangel paa elementær dannelse og alle uundværlige Forkundskaber, som dette Stykke paa hver Side viser. Det endog for de allerypperste Anlæg vilde være umuligt at frembringe noget, der kunne fortjene at fremstilles for et dannet Publicum eller forelægges smagfulde og kyndige Læsere. Særdeles kjært vilde det være dem, hvis dette Vink maatte formaae det unge Menneske til at søge, og hans Venner og Velyndere til at forskaffe ham den Veiledning, uden hvilken den Bane, han saa ivrig søger efter at betræde, stedse maa og vil blive ham lukket. Dette skulde Directionen ved at tilbagesende Stykket ikke undlade at tilmelde Forfatteren."

Så er slaget tilsyneladende tabt, men ind på scenen træder nu Jonas Collin, der er en magtfuld herre i ekulturkredse. Han tager H.C. Andersen under sine vinger og sørger for, at den unge mand som 23-årig fuldfører en studentereksamen fra Københavns Universitet.

Nu kan H.C. Andersen tage hul på livet som digter og som rejsende.

Som digter kender vi H.C. Andersen, men takket være Henrik Engelbrecht kan vi nu tage med på de utallige operabesøg. Med H.C. Andersen i den ene hånd og Henrik Engelbrecht i den anden er det en stor oplevelse.

H.C. Andersen foretog 29 rejser til 21 forskellige lande, og overalt gik han i operaen, når det kunne lade sig gøre, og han kunne få fribilletter.

Henrik Engelbrecht slår mindst to fluer med ét smæk. Først bygger han H.C. Andersen-figuren op, så man har den i baghovedet igennem hele bogen. Så bliver man taget med på en tour de force i operaens verden, hvor forestillingerne "anmeldes" af Andersen selv i dagbøger og breve. Ca. 1000 operaer blev det til i årene 1818-74. Så kunne man jo godt frygte, at det ville blive en opremsning af den ene opera efter den anden, og det er det sådan set også, men Henrik Engelbrecht kan noget med at tage sin læser med, så man ser H.C. Andersen sidde i operaen, vildt forelsket i divaen, eller sjoske hjem på sine store fødder med tandpine.

H.C. Andersen så operaer, som en del andre nu har bøger på natbordet, som man tager et kapitel eller to af hver aften. Han kunne ofte gå ind i teatret og snuppe en enkelt akt og så gå igen. Nu var det at gå i operaen også en måde lige at vise sig frem i det sociale liv. Komponisten Louis Spohr beskrev det i sin dagbog fra Italien 1816:

De populære arier er det eneste, der tiltrækker sig publikums opmærksomhed. Under ouverturen og recitativene er larmen i huset så kraftig, at man knap kan høre musikken. Der bliver spillet kort i de fleste loger, og der bliver konverseret højlydt overalt. Men opmærksomhed er måske også for meget forlangt fra mennesker, som allerede har hørt samme opera 30 eller 40 gange, og som udelukkende er i teatret af sociale grunde.

H.C. Andersen gik også til samme opera flere gange. Ikke altid fordi han satte specielt pris på netop den. Han måtte f.eks. gå til Wagner-operaer flere gange, fordi han ikke forstod musikken og egentlig ikke brød sig om den, men man måtte jo følge med moden. Ellers var det meget ofte de skønne sangerinder, der trak i ham. Han blev vildt forelsket i den svenske nattergal, Jenny Lind, og udførte en sand belejring af hende. Men som altid kom han ikke længere end til ordudgydelser.

Operaelskere drager også i dag rundt i verden for at se operaer, men det er unægtelig blevet noget mere bekvemt end på H.C. Andersens tid, hvor det forgik med skrumplende, hestetrukne postvogne. Men en ny tid var på vej. I 1840 kørte han for første gang med tog fra Magdeburg til Leipzig med 30

km/t:

"Jeg har i Dag første Gang i mit Liv kjørt med Dampvogn, 16 Miil i omtrent 3½ Time, jeg er ganske henrykt, o havde dog De og alle der hjemme været med! Nu veed jeg hvad det er at flyve! Nu kjender jeg Trækfuglens Flugt, eller Skyens naar den jager hen over Jorden; o, hvor den ene By laae ved Siden af den anden! Hvor det nærmeste Agerland foer afsted, som det snurrende Rokkehjul." (Brev til Edvard Collin)

Selvom det måske ikke fremgår tydeligt af denne anmeldelse, handler bogen først og fremmest om operabesøg på scenerne overalt i Europa. Jeg har ikke valgt nogen ud, men vil overlade til læseren at tage med på rejsen. Det er mesterligt holdt sammen af Henrik Engelbrecht med citater og kommentarer, der tilsyneladende fosser ud af den mand i en lind strøm. Utroligt underholdende, og når man har læst bogen, er man blevet MEGET klogere på 1800-tallets opera, på kulturlivet i Europas teaterbyer, på H.C. Andersen – og det er vel ikke så galt.

Jeg giver bogen mine varmeste anbefalinger, og hvis ikke man har læst Opera i guldalderens København af samme forfatter, bør man lige tage den med i købet.

[Historie-online.dk, den 16. april 2019]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/beatlemania>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

▶ **FREDERIK AHLEFELDT-LAURVIG**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/frederik-ahlefeldt-laurvig>)

▶ **BOB DYLAN I AMERIKA**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/bob-dylan-i-amerika>)

▶ **TALENDE TONER - HÄNDEL**

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/talende-toner-haendel](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/talende-toner-haendel))
